

แนะนำ ตำนานพิพิธภัณฑ์

น้ำพริกศรีราชา

โดย ละออ นวน ทองกล้า

ท่านพ่อบ้านแม่เรือนน้อยนักที่จะไม่รู้จัก " น้ำพริกศรีราชา " รสชาติความกลมกล่อมของอาหาร
 ชูรสประเภทนี้แม่แต่เด็กเล็ก ๆ บางคนก็ยังรู้จัก แต่ความเป็นมาของอาหารประเภทนี้ ที่ผู้เขียนคิดว่าคงจะ
 มีหลายท่านที่ยังไม่ทราบ จึงจะขอนำท่านไปสู่ที่มาของอาหารชูรสซึ่งกลายเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวสามารถ
 ทำรายได้เป็นอย่างดีเป็นรางวัลแห่งความอดทนเพียรพยายามให้แก่ผู้ประกอบการอยู่ในปัจจุบันนี้

" หัตถกรรมอาคาร " เป็นชื่อร้านจำหน่ายน้ำพริกศรีราชาที่ขณะการประกวดได้รับรางวัลที่ ๑
 ประเภทอาหารบรรจุขวด เป็นสถานที่ผลิตน้ำพริกศรีราชาแห่งแรกในประเทศไทย และเป็นอุตสาหกรรมใน
 ครอบครัวของ นายอุทัย สุวรรณประสพ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๐๘ ถนนเฟื่องนคร ซ่างวัดราชบพิธ อำเภอพระนคร
 จากการสนทนากับความเป็นมาของอุตสาหกรรมทำน้ำพริกศรีราชา นายอุทัย สุวรรณประสพ ผู้จัดการและเจ้าของ
 ได้กรุณาเล่าว่า การริเริ่มผลิตน้ำพริกศรีราชาเป็นอุตสาหกรรมประเภทอาหารบรรจุขวดนั้น สืบเนื่องมาจาก
 นายเฮงกิมซิว ทิมกระจ่าง บิดาของภรรยา ซึ่งต้องขอเหตุผลทุนคุณความดีไว้เป็นพิเศษว่า เพราะท่านผู้นั้นจึงทำให้
 เกิดคำหรับ " น้ำพริกศรีราชา " ขึ้น ท่านเป็นนักท่องเที่ยวยุโรปคนแรกที่เข้ามาประดิษฐ์กรรมและอุตสาหกรรม
 ต่าง-ๆ เมื่อได้มีโอกาสศึกษาจรประเทศเขมรเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๖๐ ได้สังเกตเห็นว่าอาหารประเภทเครื่อง
 จิ้มของชาวเขมรที่รับประทานอยู่นั้น มีสิ่งสกปรกคาสุกๆ ใจช่วยให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ขึ้น ณ นั้นเมื่อกลับจาก
 ประเทศเขมรท่านก็ฉวยโอกาสทดลองดัดแปลงทำจากความสังเกตและจดจำกันนั้น พยายามให้รสชาตและความ
 กลมกล่อมเข้ากับรสอาหารของไทย แล้วทำออกแจกกันรับประทานในกลุ่มญาติมิตรทดลองรับประทานเป็นอาหาร
 ประเภทเครื่องจิ้มที่ชูรสพิเศษได้อย่างหนึ่ง ประจวบเหมาะกันกับในระหว่างนั้นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระ
 คำนวณราชานุภาพได้เสด็จประพาสศรีราชา จึงได้นำขึ้นถวาย ปรากฏว่าเป็นที่พอพระทัยอย่างยิ่งและโปรดเสวย
 เครื่องจิ้มที่ทดลองทำนั้นมาก จึงประสพโอกาสกราบทูลขอ ประทานนามของอาหารประเภทนี้ ก็ได้ทรงรับสั่งว่า
 คนทำอยู่ศรีราชา ก็ขอให้ชื่อว่า " น้ำพริกศรีราชา " ตั้งแต่นั้นมาน้ำพริกศรีราชาจึงเป็นที่รู้จักกันทั่วไปจนปัจจุบันนี้
 ความมงคลนามของอาหารชูรสประเภทนี้ ก็ได้เริ่มกิจการขึ้นแต่ไม่เป็นล่ำเป็นสันนัก คงทำกันแต่
 เพียงแจกจ่ายกันรับประทานและจำหน่ายในตำบลศรีราชาเท่านั้น และได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นจนเป็นที่รู้จักกัน
 ทั่วไป ในขณะนั้นยังเป็นกิจการของบิดา ภรรยา และบุตรสาว คือ นางละออ สุวรรณประสพ เป็นผู้ช่วยจำหน่าย

และแสดง ทั้งจำหน่ายด้วยทุกครั้ง ผลที่ได้รับก็คือได้รับรางวัลที่ ๑ ชนะการประกวดได้เหรียญเงิน, เหรียญทอง และเงินรางวัลรางวัลจากทางราชการในประเภทอาหารบรรจุขวดถึง ๘ ครั้ง นับแต่ปี พ.ศ.๒๔๗๘ ตลอดมาจนถึง พ.ศ.๒๔๘๒ และนางละออ สุวรรณประสพ (ละออ ทิมกระจ่าง บุตรี นายเฮงกิมซิว ทิมกระจ่าง ผู้เป็นคนสำหรับ ผู้ปรุงก็ยังได้รับรางวัลเหรียญเงินเฉพาะตัวอีกด้วย

นอกจากการปรุงรส "น้ำพริกศรีราชา" แล้ว นางละออ สุวรรณประสพ ยังสามารถในทางถนอม อาหารแบบของต่างประเทศจำหน่ายอีกด้วย แต่ไม่สามารถจะสู้ของต่างประเทศได้ เพราะต่อต้านกับรสนิยมของคนไทยในเวลานั้นไม่ไหว จึงต้องเลิกลมกิจการประเภทของผัดนี้เสียเมื่อ พ.ศ.๒๔๘๘

การค้นคว้าต่าง ๆ นั้น นายอุทัย สุวรรณประสพ ได้อาศัยตำราต่างประเทศบ้าง และจากห้องสมุดของสถานทูตต่างประเทศบ้างเป็นเครื่องมือช่วยดำเนินการมาได้เป็นอย่างดี และในเรื่องของการค้นคว้านี้ ท่านผู้นี้ได้แสดงความหนักใจว่า ถ้าทราบโคประเทศไทยเรายังไม่มีสถาบันเพียบพร้อมด้วยวิชาการและความชำนาญสำหรับจะให้ความช่วยเหลืออันมีสมรรถภาพแก่ผู้ลึกลับในประเทศแล้ว ยากเหลือเกินที่คนไทยเราจะก้าวไปสู่ฐานะแห่งการเป็น "อุตสาหกรรมที่แท้จริง" เพราะอุปสรรคต่าง ๆ นั้นมีมากมายหลายประการเสียเหลือเกิน ซึ่งมักจะท้อแท้เลิกกันเสียกลางคันก่อนที่จะก้าวไปถึง

อย่างไรก็ดี แม้อุตสาหกรรมการทำอาหารประเภทบรรจุขวดนี้จะเป็นเพียงอุตสาหกรรมในครอบครัวเล็ก ๆ แต่ก็มีความหมายสำหรับคนไทยเรายังอุตสาหกรรมพวกนี้เพียง ยีนัยคือต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ มาได้จนเป็นอาชีพที่เป็นลำเป็นสันโคทราบเท่าทุกวันนี้ นับเป็นผู้ที่นาสรรเสริญอยู่ไม่ใช่น้อย และยิ่งกว่านั้นก็ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ทำอาหารประเภทหนึ่งที่เชิดชูเกียรติอาหารไทย และสลักกันมิให้อาหารชนิดเครื่องปรุงของต่างประเทศขึ้นมาครอบงำอาหารของเมืองไทยได้แต่ฝ่ายเดียว นับว่าเป็นการช่วยประเทศชาติประหยัด ไม่ต้องซื้อเขา ส่งเงินตราต่างประเทศไว้ จริงอยู่เป็นเรื่องเล็ก..... แต่ว่า...ยิ่งใหญ่ ๆ นั้นมาจากสิ่งเล็ก ๆ ก็มี และสิ่งเล็ก ๆ ถ้ามากจำนวนเข้าก็เป็นมหาศาล ขอให้ชาวเราช่วยกันสนับสนุนสิ่งเล็ก ๆ ทั้งในทางให้กำลังใจ และทั้งในทางช่วยกัน อุทิศทุนเถิด.

คนขายลายคราม

ชายร่างเล็กหัวล้านในทางขายของสำหรับผู้ชาย เป็นคนชายที่เอาใจลูกค้ายกย่องจนกระทั่ง มร.คาร์สัน ทองซื่อเป็นการใหญ่ เลื่อเซทครึ่งโหล เนคไทสีอัน ถุงเท้าสองคู่ และเมื่อเขาเอาห่อของมาให้ มร.คาร์สัน ก็ชมอย่างจริงใจว่า " คุณดีจริง ๆ ลูกค้าสบายใจมากที่คุณเข้าใจและให้เลือกของ แล้วก็ยังคงต้อนรับอย่างดีด้วย "

" ขอบคุณท่านมากขอรับ " ชายร่างเล็กกล่าวและยิ้มอย่างกระฉาก " ถ้าหากท่านจะกรุณาบอกแก่ผู้จัดการด้วยก็จะยิ่งดี เขาอยู่นั้นแน่ครับ ตามทางที่ท่านจะออกไป โน่น "

ผู้จัดการเคร่งฟัง มร.คาร์สัน ยกของนายหัวล้านคนนั้นอยู่จนจบ แล้วสายหน้าพูดอ้อ ๆ

" แหม.....จ้าวนายผม / เสียเหลือเกิน..... คุณรู้ไหมละว่าแกทำให้ลูกคามากกับผม อย่างที่คุณพูดนี่นะ ๒ รายแล้ว แกกำลังทำให้คนงานทุกคนในร้านนี้รวมทั้งตัวผมด้วย รู้สึกว่าตัวนะไม่ตี "

" เออ...แล้วจะเป็นไรไปละ "